

ΑΥΤΟΜΑΤΟΣ ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑ-
ΣΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ.

Γεμια

Ευαγγελισμός

Πωρος

Αρμενίου

Σὺν τῇ δημιουργίᾳ ἐν Κύπρῳ τῆς ἀγ-
γλικῆς κατοχῆς συνεδημιουργήθη καὶ
ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ
νήσῳ. Τοῦτο ἀναπόδραστος ἀνάγκη ἐ-
κάλεσε νὰ γείνη καὶ ἐπὶ τινὰ ἔτη τὸ ζή-
τημα τοῦτο ἀπὸσχέλησε πολλοὺς παρ'
ἡμῖν, ὁ δὲ τύπος ἰδίᾳ ἐσαφηνίσει κάλλι-
ον τὴν πορείαν τοῦ πράγματος καὶ ἦτο
τὸ πρῶτιστον, τὸ ἀναγκαιότατον καὶ ὡ-
φελιμώτατον ζήτημα, ὅπερ ἐφαίνετο ὅτι
πολλὰ καὶ καλὰ τῷ κλήρῳ καὶ τῇ παι-
δείᾳ ὑπέσχετο. Μετὰ τὸν κυκεῶνα δ-
μως τοῦτον παρ' ἐλπίδα παρηγκωνίσθη
καὶ ὑπὸ τῶν καλῶν λιτέρου καὶ ἤδη ἀθύμως
ἐκἀθευδεν ὑπὸ Μανδραγόρα, ὅτε πρὸ ἐ-
ξαμηνίας ἀρυπνισθὲν ἐπὶ μικρὸν ὑπὸ τε
τῶν ἀρχηγῶν τοῦ εὐλήρου καὶ ἄλλων ἑ-
κράζεν ὥσει ἐπὶ κλίνης νεναρκωμένου τό-
τε πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἵνα κρατήσῃ αὐ-
τὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἀνορθωθῇ. Πλὴν
ὁ λαὸς ἐκεῖνος ἀγρὸν ἀγοράσας, ἐκώφευ-
σεν ἐλεεινῶς εἰς τὰς φωνὰς αὐτοῦ καὶ ἔκ-
τοτε μένει ἐπὶ τῆς παλαιᾶς κλίνης, αὐθις
καθεσθὼν τὸν ἀκατανόητον ἐκεῖνον ὕπνον
ἀφ' οὗ ἀγνοοῦμεν τίς πρῶτος θέλει λά-
βει τὴν καλωσύνην ἢ μᾶλλον τίς θέλει
δείξει τὴν ἀπαιτουμένην αὐταπάρνησιν ὅ-
πως ἐγείρῃ αὐτὸ ἐκ τοῦ ληθάργου τούτου,
ὅστις ἐάν θέν γείνη, δὲν θέλει βραδύνει
νὰ μεταβιβασθῇ ἀνεπαισθήτως εἰς τὸν

αἰώνιον θάνατον. Ἡμεῖς δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλος νὰ διαδραματίσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ το ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ οὕτως εἰπεῖν σκηνῇ, ἢ τὰ τέσσαρα τῆς Κύπρου ὅσα ἢ ἀλλαγῶν εἰσὶ διεσχορπισμένα ἢ διαμένουσιν ἐν τῇ νήσῳ. Οἱ Κύπριοι μόνοι καὶ κάλλιον παντὸς ἄλλου καὶ ἐπὶ τὸ ἐπωφελέστερον διὰ τὴν πατρίδα ὀφείλουσι νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου. Ἀλλὰ προηγουμένως δεόν νὰ ἀφαιρέσωσιν ἑκάστος πᾶσαν ἰδιοτελῆ καὶ πονηρὰν ἰδέαν καὶ σηννηνωμένοι ἀπὸ κοινοῦ ἐν εἰλικρινείᾳ νὰ προβῶσιν εἰς τὴν πρᾶξιν. Ἐπὶ ἀναλαμβάνομεν δὲ νὰ εἰπωμεν ὅτι, ἐὰν ἡ ἐνέργεια αὕτη τοῦ Κυπρίου λαοῦ βραδύνη ἔτι ἐπ' ὀλίγον κατὰ τὴν εἰθισμένην ἀδράνειαν, πολὺς φόβος ὑπάρχει μήπως τὸ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα τοῦτο, ἀφ' οὗ ὡς ἀνεπτύχθη καὶ ἄλλοτε, ἐξήρηται ἡ τύχη τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ κλήρου καὶ ἡ ὑπαρξὶς τῆς παιδείας ἐν Κύπρῳ κατὰ μέγιστον λόγον, ταφῇ ὑπὸ τὴν τυφλὴν τᾶσιν τῆς ἰδιοτελείας καὶ τῆς ἐχθρᾶς τῷ πολιτισμῷ καὶ τῇ ἀναπτύξει ἀμαθείας, ὅποτε δὲν θέλει πλέον ὑφίστασθαι ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα ἐν Κύπρῳ, οὐδὲ αἱ λαμπρόταται ἐξ αὐτοῦ ἐλπίδες τῶν Κυπρίων. Παράδειγμα τοῦ φόβου τούτου τῆς πιθανωτάτης κακῆς λύσεως ἔστω τὸ ἐπόμενον ἐν Πάφῳ, ὅπου ὡς πληροφόροί μεθα φαίνεται ὅτι ἤρξατο ἡ λύσις αὕτη ἐν τοῖς διαστατηρίαις. Πρὸ 20 περίπου δηλ. ἡμερῶν οἱ

κράτοικοι τῆς Ἰκώμης Ἀρμίνου διεχδι-
κοῦντες δικαιώματα ἐπὶ τῶν κτημάτων
τῆς ἐκεῖ Μονῆς τοῦ Σταυροῦ, ἐπιχειροῦ-
σιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ Πάφου ἵνα κατορ-
θώσωσιν νὰ κατὰσχῶσι μόνοι τὰ κτήμα-
τα τῆς Μονῆς ὡς δωρήματα τῶν ἐν το-
πίῳ αὐτῶν ἢ καὶ διότι ἀνηγέρθη ὁ ναὸς
τῆς μονῆς, ἐν ᾧ πρὸ ἀμνημονεύτων ξε-
ρουργοῦνται ὑπὸ τινος εὐλαβοῦς τῶν ἐκεῖ
ἐξέων ὡς ἡ κομισθεῖσα ἐν τῷ δικαστη-
ρίῳ λίθινος ἐπιγραφὴ μαρτυρεῖ, τῆς ἀ-
νεγέρσεως αὐτοῦ γινομένης τῷ 1720·
φέρουσι δ' ἀδεξίως καὶ τὴν ὑποστήριξιν
αὐτοὶ ὅτι διεχειρίζοντο ταῦτα ἀπὸ ἐτῶν
ὡς διὰ μαρτύρων παρέστησαν τοῖς δικα-
σταῖς. Ὁ Θρόνος τῆς Μητροπόλεως
Πάφου ἀφ' ἐτέρου ἐκδίδει δρμαθὸν μαρ-
τύρων ἀποδεικνύντων τὴν κατοχὴν. Τί
μέλλει γενέσθαι; Τὸ δικαστήριον εἰς ὃ
ἀκροάσεις δὲν ἤρκεσθη ν' ἀποφανθῇ ὡς
λίαν σπουδαίου τοῦ ζητήματος ὡς εἶπε.
Κατὰ τὴν πρῶτὴν ἀκρόασιν μάλιστα
ἐγλωμάτευσεν ὑπὲρ τῶν χωρικῶν ἵτι καὶ
τριακοσίων ἐτῶν κατοχὴ τοῦ Θρόνου ἐπὶ
κοινῶν κτημάτων δὲν τῷ δίδει τὸ δικαίω-
μα τῆς κυριότητος, ἐὰν ταῦτα περιῆλθον
εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἀδικαιολογήτως.
Τὸ δικαστήριον ἐζήτησε παρὰ τοῦ Θρό-
νου τίτλους κτημάτων τῆς Μονῆς ἢ κώ-
δικα ἢ ἄλλα παλαιὰ ἔγγραφα ἵνα φανῇ
πῶς ὁ Θρόνος ζητεῖ νὰ ἔχῃ ἢ νὰ νέμῃ-
ται ὅλα τὰ κτήματα τῆς Μονῆς ὡς κτή-
ματα μιᾶς τοῦ ἐκχύλιως (ὧν ἀμοιβῶν

καὶ οἱ λοιποὶ Θρόνοι) κτλ. καθότι ὁ πρό-
εδρος ἐξόχως δὲν δύναται, ὡς λέγει, νὰ
ἐννοήσῃ πῶς οἱ Θρόνοι τῆς Κύπρου δύ-
ναι νὰ ἔχωσι τὸ ἀπώλυτον τοῦτο δι-
καίωμα νὰ νέμονται τὰ δωρήματα ταῦ-
τα τῶν Κυπρίων πρὸς τοὺς ναοὺς τῶν
ἱερῶν. Τὸ πολὺ πολὺ δύναται νὰ ἐ-
ξασκῶσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνὰ χεῖρας των
Βερκετίου λαμβάνοντες τὰ ἐτήσιον Κανο-
νικόν, οὐχὶ δὲ ὅλην τὴν κτημοσύνην πρὸς
συμφέρον τῆς Μητροπόλεως. Τὸ κακὸν
τοῦτο, προσέθηκε τῷ Χρίστ. Παρέδρῳ,
ἀπῆσχόλει ἐπὶ 300 ἔτη τὴν Ἀγγλίαν,
ἀλλ' ἐντελῶς τὸ ζήτημα κατέληξε πρὸς
δυσαρέσκειαν τῶν κληρικῶν. Μετὰ τὴν
πρώτην ἀκρόασιν ταύτην ἐπῆλθεν ἡ δευ-
τέρα καὶ ἡ τρίτη καθ' ἣν τὸ δικαστήρι-
ον παρέτεινε τετάρτην ἀκρόασιν εἰς τὰς
23 Ἀπριλίου, ἵνα, ὡς φαίνεται, ὁδη-
γηθῇ κάλλιον καὶ ἵνα ἐποδιασθῶσιν, ὡς
ἐσύστησεν, οἱ διάδικοι διὰ καλλιτέρων
καὶ ἀρχαιοτέρων ἀποδείξεων καὶ διὰ δι-
κηγόνων συστηματικῶν καὶ τελείων, ἐπὶ
τοιοῦτου ζητήματος, τὸ ὅποιον βεβαίως
θέλει ποιήσῃται τὴν ἑναρξίν τῆς λύσεως
τοῦ ἐκκλησ. ζητήματος.

Ἐὰν κατὰ τὴν δίκην ταύτην τοῦ Πα-
φίου Θρόνου καὶ τῶν Ἀρμινιωτῶν κερδί-
σωσιν οἱ χωρικοί, τοῦτο βεβαίως θέλουσι
μιμηθῆναι καὶ μυριοὶ ἄλλοι καὶ ἰδοὺ ἀμέ-
σως πῶς καταφαίνεται ἡ ἀντεθνικὴ καὶ
παρ' ἐλπίδα ἀπαίστιος λύσις.

Ἄς καταρώμεθα θυμῶς ἐκείνους οἵτι-
νες ἀντιτάττουσι κατὰ τῆς τυχέως λύ-
σεως τὴν βραδύτητα περιπλέκοντες τὸ
ζήτημα εἰς πρᾶταις χρόνου πρὸς ὠφέ-
λειαν ἰδίαν. Ω.

Σ. Σ. Ἴδου τί προέβλεπον καὶ τί προ-
βλέπουν οἱ ὑπὲρ τῆς λύσεως τοῦ ζητή-
ματος τούτου δι' ὁμοθυμίου συμπράξεως
φωνάζοντες.